

UZASADNIENIE

Obowiązująca Umowa między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Słowacką o współpracy w zwalczaniu przestępczości oraz o współdziałaniu na terenach przygranicznych, podpisana w Warszawie dnia 23 marca 2004 roku, zwana dalej „obowiązującą Umową”, została ratyfikowana przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej dnia 26 czerwca 2006 r. na podstawie ustawy z dnia 10 marca 2006 r. o ratyfikacji Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Słowacką o współpracy w zwalczaniu przestępczości oraz o współdziałaniu na terenach przygranicznych, podpisanej w Warszawie dnia 23 marca 2004 r. (Dz. U. Nr 79, poz. 547). Umowa ta weszła w życie dnia 18 grudnia 2006 r.

Rzeczpospolita Polska jako państwo członkowskie Unii Europejskiej, zgodnie z artykułem 3 ustęp 1 Aktu dotyczącego warunków przystąpienia Republiki Czeskiej, Republiki Estońskiej, Republiki Cypryjskiej, Republiki Łotewskiej, Republiki Litewskiej, Republiki Węgierskiej, Republiki Malty, Rzeczypospolitej Polskiej, Republiki Słowenii i Republiki Słowackiej oraz dostosowań w Traktatach stanowiących podstawę Unii Europejskiej, podpisanego w Atenach w dniu 16 kwietnia 2003 r., jest związana oraz zobowiązana do stosowania postanowień dorobku Schengen w postaci Układu między Rządami Państw Unii Gospodarczej Beneluksu, Republiki Federalnej Niemiec oraz Republiki Francuskiej w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach, sporządzonego w Schengen dnia 19 czerwca 1990 r. oraz wskazanych w załączniku I do ww. Aktu postanowień Konwencji wykonawczej do Układu z Schengen z dnia 14 czerwca 1985 roku między Rządami Państw Unii Gospodarczej Beneluksu, Republiki Federalnej Niemiec oraz Republiki Francuskiej w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach, sporządzonej w Schengen dnia 19 czerwca 1990 r., zwanej dalej „Konwencją wykonawczą do Układu z Schengen”. Od momentu wejścia Rzeczypospolitej Polskiej do grupy państw Schengen (zniesienia kontroli granicznej na wewnętrznych granicach państwowych), Strona polska jest zobowiązana stosować Konwencję wykonawczą do Układu z Schengen w całości.

Przedmiotowa Umowa między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Słowacką zmieniająca Umowę między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Słowacką o współpracy w zwalczaniu przestępczości oraz o współdziałaniu na terenach przygranicznych, podpisaną w Warszawie dnia 23 marca 2004 r., podpisaną w Bratysławie dnia 12 maja 2010 r., zwana dalej „Umową zmieniającą”, określa szczegółowe warunki realizowania przez Stronę polską i słowacką instytucji pościgu transgranicznego, a także dostosowuje pozostałe instytucje współpracy policyjnej określone w obowiązującej Umowie do przepisów Konwencji wykonawczej do Układu z Schengen. Zgodnie z art. 41 ust. 10 Konwencji wykonawczej do Układu z Schengen, w umowach dwustronnych dopuszczalne są uzupełniające postanowienia, które rozszerzają zakres i przyjmują dodatkowe postanowienia dla stosowania instytucji pościgu transgranicznego. Jednocześnie, w dniu 20 grudnia 2007 r. Strona polska złożyła tzw. Deklarację nt. stosowania art. 41 Konwencji z państwami sąsiednimi, w której określone zostały procedury prowadzenia na jej terytorium pościgu przez funkcjonariuszy słowackich.

W dniu 8 października 2009 r. w miejscowości Ždiar w Republice Słowackiej odbyły się rozmowy negocjacyjne w sprawie projektu Umowy zmieniającej. Rozmowy negocjacyjne miały charakter podsumowujący dotychczasowe dwuletnie uzgodnienia Stron prowadzone drogą korespondencyjną. Wynegocjowany projekt został parafowany przez przewodniczących delegacji.

Projekt Umowy zmieniającej uzyskał zgodę Rady Ministrów na podpisanie w drodze uchwały nr 48/2010 z dnia 31 marca 2010 r., po czym został w drodze noty nr DPT-III-2264/44/09/10/50353 z dnia 10 maja 2010 r. przekazany za pośrednictwem Ministerstwa Spraw Zagranicznych Ambasadzie Republiki Słowackiej.

Strona słowacka w drodze noty nr 1425/2010 z dnia 27 kwietnia 2010 r. poinformowała o zatwierdzeniu przez Rząd Republiki Słowackiej projektu Umowy oraz o gotowości Strony słowackiej do jej podpisania.

Umowa zmieniająca została podpisana w Bratysławie dnia 12 maja 2010 r. przez Pana Jerzego Millera, Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji Rzeczypospolitej Polskiej oraz Pana Roberta Kaliňáka, Wicepremiera, Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji Republiki Słowackiej.

Umowa zmieniająca wprowadza zmianę punktu 6 w artykule 1 ustęp 1 obowiązującej Umowy polegającą na zastąpieniu występującego w nim przestępstwa nielegalnego przekraczania granicy państwowej przestępstwem organizowania nielegalnego przekraczania granicy państwowej. Powyższa zmiana wynika z potrzeby dostosowania ww. Umowy do przepisów obowiązującej ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.). Zgodnie z art. 264 kodeksu karnego przestępstwem jest wyłącznie organizowanie wbrew przepisom przekraczania granicy Rzeczypospolitej Polskiej, natomiast nielegalne przekraczanie granicy państwowej nie stanowi już przestępstwa, a wyłącznie wykroczenie, zgodnie z art. 49a ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (tj.: Dz. U. z 2010 r. Nr 46, poz. 275). Z tego samego względu wprowadzono zmianę artykułu 5 obowiązującej Umowy polegającą na zastąpieniu występującego w nim przestępstwa nielegalnego przekraczania granicy państwowej i jego zwalczania przestępstwem organizowania nielegalnego przekraczania granicy państwowej i jego zwalczania.

Umowa zmieniająca wprowadza zmianę artykułu 1 ustęp 1 obowiązującej Umowy poprzez dodanie punktu 12 polegającego na objęciu współpracą w zapobieganiu, wykrywaniu i zwalczaniu przestępczości przestępstw przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, w tym związanych z produkcją, rozpowszechnianiem i przechowywaniem pornografii dziecięcej. W tym samym artykule dodano punkt 13 w celu objęcia powyższą współpracą przestępstw z wykorzystaniem systemów komputerowych lub innych nośników informacji.

W związku ze zmianą właściwości organów wprowadzono nowe brzmienie artykułu 2 ustęp 2, artykułu 8 ustęp 6, artykułu 9 ustęp 5 punkty 1 i 2 i artykułu 12 ustęp 1 obowiązującej Umowy.

Umowa zmieniająca wprowadza zmianę artykułu 8 ustęp 1 obowiązującej Umowy poprzez poszerzenie o dodatkową przesłankę podstaw do wykonywania obserwacji transgranicznej. Funkcjonariusze będą upoważnieni do prowadzenia obserwacji transgranicznej osoby w związku z przestępstwem, mogącym stanowić podstawę nie tylko do ekstradycji, ale także do wydania europejskiego nakazu aresztowania (tj. dwóch niezależnych postępowań karno-procesowych, w oparciu o które odbywa się przekazanie osoby ściganej z terytorium jednej Strony na terytorium drugiej Strony). W artykule 8 ustęp 1 Umowy mowa jest o osobie obserwowanej „w związku z czynem

karalnym”, natomiast w projekcie obserwacja transgraniczna prowadzona jest „w związku z przestępstwem”. Pojęcie „czynu karalnego” jest terminem szerszym od pojęcia „przestępstwa”, ponieważ w jego zakresie mieszczą się zarówno przestępstwa, jak i wykroczenia. Powyższa zmiana podyktowana jest treścią artykułu 40 Konwencji wykonawczej do Układu z Schengen, w którym mowa jest o obserwacji transgranicznej, jednak prowadzonej wyłącznie w związku z przestępstwem (ang. criminal offence).

Zmiana artykułu 8 ustęp 3 i 4 punkt 1 obowiązującej Umowy uzasadniona jest tym, iż obecnie właściwym dla przyjmowania wniosków o prowadzenie obserwacji transgranicznej będzie tylko jeden podmiot, czyli krajowe biuro Sirene, funkcjonujące w strukturze Komendy Głównej Policji, które zapewni przekazanie wniosku organowi właściwemu do jego realizacji. Zgodnie z postanowieniami „Zmienionego Podręcznika Sirene”, stanowiącego załącznik nr 1 do decyzji Komisji z dnia 22 września 2006 r. w sprawie zmiany podręcznika Sirene (Dz. Urz. L 317 z 16.11.2006, str. 41 – 80), każde państwo członkowskie ustanawia „krajowe biuro Sirene”, pełniące funkcję jednego punktu kontaktowego dla innych państw członkowskich. Krajowe biuro Sirene utworzone zostało w ramach struktury Komendy Głównej Policji na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 2007 r. o udziale Rzeczypospolitej Polskiej w Systemie Informacyjnym Schengen oraz Wizowym Systemie Informacyjnym (Dz. U. Nr 165, poz. 1170, z późn. zm.). Krajowe biuro Sirene będzie również informowane o przekroczeniu granicy państwowej przez funkcjonariuszy prowadzących obserwację.

Zmiana polegająca na skreśleniu punktu 8 w artykule 8 ustęp 5 obowiązującej Umowy konieczna jest w świetle przepisów Konwencji wykonawczej do Układu z Schengen, które nie przewidują możliwości zawężania podstaw do prowadzenia obserwacji transgranicznej. Dotychczas, jeżeli ze względu na szczególną pilność niemożliwe było uprzednie wystąpienie o zgodę na prowadzenie obserwacji transgranicznej, możliwe było jej kontynuowanie wyłącznie wobec czynów karalnych podlegających karze pozbawienia wolności, których górna granica wynosi co najmniej trzy lata, lub karze surowszej.

Po artykule 8 obowiązującej Umowy dodaje się nowy artykuł 8a dotyczący pościgu transgranicznego.

Zgodnie z artykułem 8a ustęp 1, funkcjonariusze właściwych organów jednej z Umawiających się Stron, prowadzący na terytorium tej Umawiającej się Strony pościg

za osobą bezpośrednio po popełnieniu przez nią przestępstwa lub osobą uczestniczącą w popełnieniu przestępstwa, mogącym stanowić podstawę do ekstradycji lub do wydania europejskiego nakazu aresztowania, mogą go kontynuować na terytorium drugiej Umawiającej się Strony. Na identycznych zasadach pościg może być kontynuowany za osobą, która zbiegła z miejsca zatrzymania, aresztu, zakładu karnego, a także wobec nieletniego, który zbiegł z zakładu poprawczego, w którym został umieszczony na podstawie orzeczenia sądu w wyniku popełnienia czynu karalnego stanowiącego czyn zabroniony przez ustawę jako przestępstwo. Zgodnie z powyższymi zasadami pościg może być kontynuowany również wobec zbiegłego z zakładu psychiatrycznego sprawcy czynu zabronionego będącego przestępstwem, popełnionego w związku z jego chorobą psychiczną, upośledzeniem umysłowym lub uzależnieniem od alkoholu lub innego środka odurzającego, bądź czynu zabronionego w stanie niepoczytalności, wobec którego to sprawcy sąd orzekł zastosowanie środka zabezpieczającego polegającego na umieszczeniu w zakładzie psychiatrycznym.

Na podstawie artykułu 8a ustęp 2 funkcjonariusze właściwych organów Umawiających się Stron, prowadzący pościg, zobowiązani są do powiadomienia najbliższych punktów kontaktowych utworzonych na podstawie artykułu 2 ustęp 3 Umowy o miejscu i czasie przekroczenia granicy państwowej przez osobę ściganą i funkcjonariuszach właściwych organów kontynuujących pościg oraz o posiadanym przez nich uzbrojeniu i środkach technicznych.

Stosownie do artykułu 8a ustęp 3 właściwe organy Umawiającej się Strony, na terytorium której pościg jest kontynuowany, powinny niezwłocznie po powzięciu informacji o prowadzonym pościgu podjąć działania zmierzające do przejęcia pościgu.

Zgodnie z artykułem 8a ustęp 4 nie przewiduje się żadnych ograniczeń czasowych oraz terytorialnych w prowadzeniu pościgu.

Artykuł 8a ustęp 5 precyzuje niezbędne warunki, które muszą spełniać funkcjonariusze właściwych organów Umawiających się Stron realizujący pościg, do których zalicza się m.in. przestrzeganie prawa wewnętrznego Umawiającej się Strony, na terytorium której działają, posiadanie legitymacji służbowych oraz elementów ubioru pozwalających na ich identyfikację, a także posługiwanie się odpowiednio oznaczonymi pojazdami.

Zgodnie z artykułem 8a ustęp 6, zatrzymania osoby ściganej dokonują funkcjonariusze właściwych organów Umawiającej się Strony, na terytorium której pościg jest

kontynuowany. W przypadku gdy funkcjonariusze ci nie mogą interweniować wystarczająco szybko, funkcjonariusze kontynuujący pościg mają prawo zatrzymać ściganą osobę i niezwłocznie przekazać ją funkcjonariuszom właściwych organów państwa Umawiającej się Strony, na terytorium której kontynuowano pościg.

Zgodnie z artykułem 8a ustęp 7 osoba zatrzymana przez funkcjonariuszy właściwych organów Umawiających się Stron, zgodnie z zasadami dotyczącymi realizowania pościgu, może zostać poddana przeszukaniu w celu odebrania jej broni i innych niebezpiecznych przedmiotów. Wraz z nią przekazywane są również przedmioty, które zostały jej odebrane. Zgodnie z ustępem 8 powyższego artykułu osoba, która została zatrzymana zgodnie z ustępem 6, może być przetrzymywana przez właściwe organy Umawiającej się Strony, na terytorium której kontynuowano pościg, zgodnie z przepisami prawa wewnętrznego tej Umawiającej się Strony. Jeżeli osoba nie posiada obywatelstwa Umawiającej się Strony, na terytorium której została zatrzymana, zostanie zwolniona przed upływem sześciu godzin od zatrzymania, z wyjątkiem przypadku gdy właściwe organy tej Umawiającej się Strony przed upływem tego okresu otrzymają w dowolnej formie, przy użyciu dostępnych środków technicznych, wnioski o przeprowadzenie czynności zmierzających do wydania lub dalszego zatrzymania tej osoby. Do ww. okresu sześciu godzin zatrzymania osoby nie wlicza się czasu między północą a godziną dziewiątą rano.

Funkcjonariusze właściwych organów Umawiających się Stron kontynuujący pościg nie mają wstępu do mieszkań i miejsc ogólnie niedostępnych, zgodnie z artykułem 8a ustęp 9. Na podstawie ustępu 10 tego artykułu pościg zostaje przerwany w każdym wypadku na żądanie właściwych organów Umawiającej się Strony, na terytorium której jest kontynuowany. Jeżeli żądanie przerwania pościgu zostało przekazane ustnie funkcjonariuszom kontynuującym pościg, to właściwe organy Umawiającej się Strony, na terytorium której pościg był kontynuowany, przekazują niezwłocznie właściwym organom drugiej z Umawiających się Stron pisemne potwierdzenie tego żądania.

Zgodnie z ustępem 11 artykułu 8a, po zakończeniu pościgu, funkcjonariusze, którzy kontynuowali pościg, składają właściwemu organowi Umawiającej się Strony, na terytorium której pościg był kontynuowany, sprawozdanie z wykonanych czynności na piśmie, zgodnie z zasadami współpracy właściwych organów policji określonymi w Umowie.

Funkcjonariusze Umawiającej się Strony, którzy kontynuowali pościg, mają obowiązek stawienia się na każde wezwanie właściwych organów Umawiającej się Strony, na terytorium której pościg był kontynuowany, w celu wyjaśnienia okoliczności dotyczących zakończonego pościgu (artykuł 8a ustęp 12).

W ustępie 13 wskazane zostały organy uprawnione do prowadzenia pościgu.

Mając na uwadze rekomendacje zawarte w sprawozdaniu z posiedzenia Grupy Roboczej ds. ewaluacji Schengen dotyczące podsumowania prac nad implementacją postanowień Konwencji wykonawczej do Układu z Schengen do polskiego porządku prawnego w zakresie współpracy policyjnej, odbytego w Brukseli w dniach 19 – 26 marca 2006 r., a także fakt, że w dotychczas obowiązującej Umowie zagadnienie pościgu transgranicznego pozostawało nieuregulowane, powyższe zmiany należy uznać za zasadne.

Podmiotami prawa wewnętrznego, których dotyczy Umowa zmieniająca są przede wszystkim właściwe organy wykonujące przedmiotową Umowę (minister właściwy do spraw wewnętrznych, minister właściwy do spraw instytucji finansowych, minister właściwy do spraw finansów publicznych, Szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Komendant Główny Policji, Komendant Główny Straży Granicznej, Generalny Inspektor Informacji Finansowej). Wykonywanie Umowy będzie możliwe dzięki kompetencjom ustawowym właściwych organów wynikającym odpowiednio z ustaw regulujących ich funkcjonowanie.

Postanowienia Umowy zmieniającej nie dotyczą osób prawnych.

Z postanowień Umowy zmieniającej nie wynikają żadne prawa lub obowiązki dla osób fizycznych.

Postanowienia Umowy zmieniającej są samowykonalne, tym samym wejście ich w życie nie spowoduje konieczności wprowadzenia zmian lub uzupełnień do polskiego ustawodawstwa wewnętrznego w zakresie uregulowanym w Umowie.

Nie przewiduje się powstania po stronie polskiej dodatkowych kosztów związanych z wprowadzeniem do obowiązującej Umowy instytucji pościgu transgranicznego, wykraczających poza koszty wynikające z prowadzenia pościgu krajowego. Wejście w życie Umowy zmieniającej nie spowoduje skutków finansowych dla podmiotów sektora finansów publicznych w postaci zmniejszenia ich dochodów lub zwiększenia ich wydatków ani

dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa niż przewidziane w danej części budżetowej.

Środki prawne, jakie powinny zostać przyjęte w celu wykonania Umowy zmieniającej, to przeprowadzenie procedury związania Rzeczypospolitej Polskiej przedmiotową Umową. Z uwagi na to, iż związanie Rzeczypospolitej Polskiej obowiązującą Umową nastąpiło poprzez jej ratyfikację w trybie artykułu 89 ustęp 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483, z późn. zm.) oraz artykułu 12 ustęp 2 ustawy z dnia 14 kwietnia 2000 r. o umowach międzynarodowych (Dz. U. Nr 39, poz. 443 oraz z 2002 r. Nr 216, poz. 1824), tj. za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie, dokonanie zmiany Umowy powinno nastąpić w tym samym trybie. Z uwagi na powyższe, zmiana Umowy nastąpi poprzez jej ratyfikację w trybie artykułu 89 ustęp 1 Konstytucji oraz artykułu 12 ustęp 2 ustawy o umowach międzynarodowych.